

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 25/2021
14.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић, Зорана Хаџића, Мирјане Андријашевић и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији су пуномоћници Драгица Бркић и Александар Веселиновић, адвокати из ..., против туженог „НИС“ АД из Новог Сада, ради исплате, одлучујући у поновном поступку о ревизији тужиле изјављеној против Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3224/16 од 14.11.2016. године, у седници од 14.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиле као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3224/16 од 14.11.2016. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1522/14 од 06.09.2016. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужилци на име мање исплаћене зараде за период од 29.04.2011. године до 30.09.2011. године исплати:

- за месец април 2011. године износ од 309,89 динара, са законском затезном каматом почев од 10.05.2011. године до исплате;
- за месец мај 2011. године износ од 6.253,93 динара, са законском затезном каматом почев од 10.06.2011. године до исплате;
- за месец јун 2011. године износ од 4.992,74 динара, са законском затезном каматом почев од 10.07.2011. године до исплате;
- за месец јул 2011. године износ од 5.026,24 динара, са законском затезном каматом почев од 10.08.2011. године до исплате;
- за месец август 2011. године износ од 5.019,19 динара, са законском затезном каматом почев од 10.09.2011. године до исплате и
- за месец септембар 2011. године износ од 5.893,39 динара, са законском затезном каматом почев од 10.10.2011. године до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужилци на име трошкова парничног поступка исплати износ од 252.770,00 динара, у року од 15 дана.

ОДБИЈА СЕ као неоснован, захтев туженог за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1522/14 од 06.09.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље да јој тужени исплати разлику зараде за спорни период од 29.04.2011. године до 30.09.2011. године, у појединачним месечним износима наведеним изреком са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3224/16 од 14.11.2016. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила посебну ревизију због уједначења судске праксе, са образложењем да је у идентичној чињеничној и правној ситуацији правоснажном одлуком Апелационог суда у Нишу Гж1 3454/14 од 22.10.2015. године усвојен тужбени захтев.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о ревизији против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3224/16 од 14.11.2016. године, Врховни касациони суд је донео пресуду Рев2 449/17 од 14.12.2017. године, којом је прихватио одлучивање о посебној ревизији тужиље и преиначио нижестепене пресуде усвајајући тужбени захтев као у изреци те пресуде и обавезујући туженог да тужиљи накнади трошкове поступка.

Против наведене одлуке Врховног касационог суда, изјављена је уставна жалба. Одлуком Уставног суда Уж 4472/18 донетој на седници већа одржаној 03.06.2021. године, усвојена је уставна жалба Привредног друштва „НИС“ АД Нови Сад и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 449/2017 од 14.12.2017. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије, поништена пресуда Врховног касационог суда Рев2 449/17 од 14.12.2017. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3224/16 од 14.11.2016. године.

У поступку поновног одлучивања о ревизији тужиље, Врховни касациони суд је нашао да су испуњени законски услови за одлучивање о ревизији тужиље као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. важећег Закона о парничном поступку, због потребе уједначавања судске праксе. Зато је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и нашао да је ревизија тужиље основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била у радном односу код туженог на неодређено време, када јој је на основу Споразума од 30.09.2011. године престао радни однос. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили Социјални програм за "НИС" АД Нови Сад. Чланом 9. Социјалног програма тужени се обавезао да одмах након преузимања "НИС"-а АД Нови Сад изврши једнократно и трајно повећање зарада запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма (17.06.2008. до 31.12.2012. године). Преузимање "НИС"-а АД Нови Сад извршено је 11.02.2009. године. На основу Одлуке од 30.04.2009. године извршена је исплата једнократног додатка на априлску зараду у висини од 15% вредности основне зараде утврђене чланом 42. Колективног уговора туженог. У даљем периоду тужени је запосленима усклађивао зараду са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. У овој парници тужиља потражује разлику између зараде која јој је исплаћена и зараде увећане за 15% за тражени период, према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године. Вештачењем је утврђена висина разлике зараде коју тужиља потражује.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев неоснован, јер социјални програм нема значај општег акта који се непосредно примењује пошто не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт пословне политике, којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, Врховни касациони суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом основано указује да су нижестепене пресуде засноване на погрешној примени материјалног права.

Сагласно неспорној чињеници, Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. Тако и предметни Социјални програм, у

конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужилца, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма, јер је такво право тужилце утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правна валидност оваквог става Врховног касационог суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе устављене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. Он је за први месец пословања по потписивању социјалног програма наведену обавезу у целости испунио. Из тог разлога, основан је и захтев тужилце за исплату неизмирене разлике у плати за преостали период важења Социјалног програма до 31.12.2012. године. Зато је тужбени захтев тужилце основан, а нижестепене пресуде преиначене и тужилци досуђен утужени износ разлике у заради закључно са септембром 2011. године.

Врховни касациони суд је, поступајући у складу са одлуком Уставног суда, прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, Врховни касациони суд је оценио да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Из тог разлога тужилца је овлашћена да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су јој њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашањем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. С обзиром на наведено, тужилца има право на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до коначне исплате, у смислу члана 277. став 1. ЗОО.

Тужилца је успела у овом спору, па јој припадају и трошкови парничног поступка, у износу од 252.770,00 динара, на основу члана 153, 154. и 165. ЗПП. Тужилци су признати опредељени трошкови на име: састава тужбе 6.000,00 динара, два образложена поднеска 12.000,00 динара, заступање на три одржана рочишта 22.500,00 динара, заступање на три одложена рочишта 13.500,00 динара, на име трошкова превоза сопственим возилом на релацији Шабац – Нови Сад – Шабац за шест долазака 35.280,00 динара, за одсуство из канцеларије по три сата за шест долазака 27.000,00 динара, трошкови вештачења 16.000,00 динара, састава жалбе и ревизије 24.000,00 динара и трошкови судских такси: на првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду по 12.570,00 динара и ревизију и ревизијску одлуку по 25.140,00 динара, све према важећој АТ и ТТ.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Захтев туженог за накнаду ревизијских трошкова за састав одговора на ревизију је одбијен, јер исти нису били нужни за вођење парнице, у смислу члана 154. ЗПП.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

За тачност отправака
управитељ писарнице
Марина Антонић